

Příklad č. 1:

Při produkci (prodeji) 13 200 kg zeleniny za období jednoho měsíce, vykázala firma „Bio-zelenina, s. r. o.“ rentabilitu nákladů ve výši 10 %. Firma prodává bedýnku s několika druhy zeleniny za cenu 185 Kč/ks, přičemž v jedné bedýnce je 2,5 kg zeleniny. Z ekonomických rozborů vyplynulo, že bodu zvratu dosáhne firma při produkci (prodeji) 7 800 kg zeleniny.

Úkoly:

- a) *Zjistěte celkové náklady pro objem produkce (prodeje) 13 200 kg zeleniny*
- b) *Jaká výše celkových nákladů odpovídá bodu zvratu?*
- c) *Stanovte hodnotu variabilních nákladů na jednotku produkce „v“, celkovou výši fixních nákladů „F“ a nákladovou funkci platnou pro období jednoho měsíce.*
- d) *Určete celkové náklady pro objem produkce 5600 kg zeleniny s využitím nákladové funkce stanovené dle bodu c).*
- e) *Jaký výsledek hospodaření lze očekávat při produkci (prodeji) 5 600 kg zeleniny?*
- f) *Vypočtené hodnoty zanepte do diagramu bodu zvratu.*

Příklad č. 2:

Ve sledovaném měsíci byl ve firmě "Hračky" vyroben sortiment plastových hraček specifikovaný v níže uvedené tabulce. Náklady na přímý materiál byly vyčísleny na 560 000 Kč a výrobní režie dle účetních výkazů činila 420 000 Kč. Spotřeba materiálu je úměrná hmotnosti příslušného výrobku.

Stanovte předmětné náklady na jednice produkce tak, že přerozdělení nákladů na přímý materiál využijte prostou kalkulaci dělením a přiřazení výrobní režie bude provedeno metodou kalkulace s poměrovými čísly.

Tabulka: Specifikace produkce plastových hraček

Výrobek	Objem produkce	Norma pracnosti	Hmotnost výrobku
	[ks]	[s/ks]	[g/ks]
Kolečko „K“	2 600	5	340
Lod' „L“	3 150	$\frac{60}{7}$	210
Medvídek „M“	980	10	120
Nádoba „N“	540	12	70

Výpočtová tabulka: Kalkulace s poměrovými čísly

Výrobek	Plán výroby	Norma pracnosti	Poměrové číslo	Počet fiktivních výrobků	Výrobní režie	Jednicové náklady: „Výrobní režie“
	[ks]	[s/ks]	[-]	[ks]	[Kč]	[Kč/ks]
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)
Kolečko „K“	2 600	5				
Lod' „L“	3 150	$\frac{60}{7}$				
Medvídek „M“	980	10				
Nádoba „N“	540	12				
CELKEM						

Tabulka: Shrnutí výsledků

Výrobek	Objem produkce	Norma pracnosti	Hmotnost výrobku	Náklady „přímý materiál“ na jednici produkce	Náklady „výrobní režie“ na jednici produkce
	<i>[ks]</i>	<i>[s/ks]</i>	<i>[g/ks]</i>	<i>[Kč/ks]</i>	<i>[Kč/ks]</i>
Kolečko „K“	2 600	5	340		
Lod' „L“	3 150	$\frac{60}{7}$	210		
Medvídek „M“	980	10	120		
Nádoba „N“	540	12	70		

Příklad č. 3:

Hotel „EURO“ v Opavě nabízí pro své klienty a hosty doplňkové služby v podobě žehlení dámské a pánské konfekce. Vybrané nákladové položky a technické parametry spojené s realizací zmíněných služeb jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka: *provozně-ekonomické údaje*

Žehlení dámské a pánské konfekce		Předpokládaný počet úkonů	Doba trvání úkonu (pracn.)	Spotřeba přímé energie
	<i>symbol</i>	<i>[ks]</i>	<i>[minuty/úkon]</i>	<i>[Kč]</i>
Pánský oblek	(A)	360	13	597,6
Dámský kostým	(B)	420	12	642,6
Pánské kalhoty	(C)	510	9	586,5
Dámská sukně	(D)	650	7	560,7

Spotřeba přímé energie souvisí s ohřevem žehliček k provedení příslušného úkonu (žehlení). Z účetních výkazů byla zjištěna výše výrobní režie v hodnotě 58 000 Kč.

Úkol:

Sestavte zjednodušenou kalkulaci na jednici příslušného úkonu, tj. žehlení 1 ks pánského obleku, 1 ks dámský kostým, 1 ks pánské kalhoty, 1 ks dámská sukně) v položkách:

1. spotřeba přímé energie, *[Kč/úkon]*
2. podíl výrobní režie. *[Kč/úkon]*

K přerozdělení výrobní režie použijte metodu kalkulace s poměrovými čísly. Kontrolu správnosti výpočtu proveďte s využitím kalkulace přírážkové a jako rozvrhovou základnu zvolte čas, na provedení všech úkonů.

Výpočtová tabulka: *kalkulace s poměrovými čísly*

výrobek	Počet úkonů	Pracnost	Poměrové číslo	Počet fiktivních úkonů	Výrobní režie	Výrobní režie na jednotlivý úkon
	<i>[ks]</i>	<i>[min/ks]</i>	<i>[-]</i>	<i>[ks]</i>	<i>[Kč]</i>	<i>[Kč/ks]</i>
	<i>(a)</i>	<i>(c)</i>	<i>(d)</i>	<i>(e)</i>	<i>(f)</i>	<i>(g)</i>
(A)	360	13				
(B)	420	12				
(C)	510	9				
(D)	650	7				
CELKEM						

Tabulka: Zjednodušená kalkulace v položkách „přímá energie“ a „výrobní režie“

Žehlení dámské a pánské konfekce		Spotřeba přímé energie	Podíl výrobní režie
	<i>symbol</i>	<i>[Kč/úkon]</i>	<i>[Kč/úkon]</i>
<i>Pánský oblek</i>	<i>(A)</i>		
<i>Dámský kostým</i>	<i>(B)</i>		
<i>Pánské kalhoty</i>	<i>(C)</i>		
<i>Dámská sukně</i>	<i>(D)</i>		

Příklad č. 5: využití kalkulací neúplných nákladů v ekonomické praxi.

Podnik, vyrábějící pryžová těsnění, nemá na období III. kvartálu letošního roku pokrytou výrobní kapacitu. Nabízí se možnost dodávek pro zahraničního odběratele dvou typů těsnění, ale za ceny nižší, než za které tyto typy těsnění firma v současné době prodává. Základní údaje o kapacitách, plánových kalkulacích neúplných nákladů obou typu výrobků a poptávce odběratele jsou uvedeny v následujících tabulkách:

Tabulka: Údaje ke kapacitním propočtům

Nevyužitá výrobní kapacita: T_P (produktivní čas)	[hod]	2 450
Norma pracnosti těsnění typu „A“: $t_{K“A“}$	(sekunda/ks)	12
Norma pracnosti těsnění typu „B“: $t_{K“B“}$	(sekunda/ks)	20

Tabulka: Kalkulace neúplných nákladů pryžového těsnění typu „A“ a „B“

Kalkulační položka	Jedn.	Těsnění „A“	Těsnění „B“
Přímý materiál	Kč/ks	0,28	0,40
Ostatní přímé náklady	Kč/ks	0,12	0,15
Variabilní režie	Kč/ks	0,05	0,10
Cena těsnění	Kč/ks	0,60	0,80
Příspěvek na úhradu	Kč/ks		

Tabulka: Poptávka zákazníka

Sortimentní položka	Množství (ks)	Cena (Kč/ks)
Těsnění typu „A“	do 1 000 000	0,42
Těsnění typu „B“	do 350 000	0,68

- Jaký ekonomický dopad bude mít naplnění výrobní kapacity pouze těsněním typu „A“?
- Jaký ekonomický dopad bude mít naplnění výrobní kapacity pouze těsněním typu „B“?
- Jaký ekonomický dopad bude mít naplnění výrobní kapacity kombinací obou typů těsnění „A“ i „B“?
- Rozhodněte, v jaké podobě bude poptávka akceptována?

Příklad č. 6

Firma vyrábějící didaktické pomůcky zaznamenala v měsíci březnu roku 2019 ztrátu ve výši 400 tis. Kč (viz tabulka). Vedení firmy se rozhodlo situaci řešit vyřazením z výrobního programu ztrátových výrobků (bez náhrady za jiný výrobek). Fixní náklady jsou na jednotlivé položky přiřazovány s využitím rozvrhové základny „Tržby“.

Nabízí se 3 varianty řešení:

1. vyřadit sortimentní položku „B“
2. vyřadit sortimentní položku „C“
3. vyřadit sortimentní položky „B“ i „C“

Tabulka: základní údaje o tržbách a nákladech

<i>Položka</i>	<i>„A“</i>	<i>„B“</i>	<i>„C“</i>	<i>CELKEM</i>
	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>
<i>Tržby</i>	<i>2 800</i>	<i>1 200</i>	<i>1 000</i>	<i>5 000</i>
<i>Variabilní náklady</i>	<i>2 200</i>	<i>1 100</i>	<i>1 100</i>	<i>4 400</i>
<i>Fixní náklady</i>	<i>560</i>	<i>240</i>	<i>200</i>	<i>1 000</i>
<i>Zisk před zdan.</i>	<i>40</i>	<i>-140</i>	<i>- 300</i>	<i>- 400</i>

1. *Kterou variantu lze doporučit s cílem zajistit lepší výsledek hospodaření?*
2. *Rozhodnutí doložte výpočtem s využitím přiložených tabulek*

MODELOVÁ SITUACE (Vyřazení sortimentní položky „B“)*Tabulka: základní údaje o tržbách a nákladech*

Položka	„A“	„B“	„C“	CELKEM
	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>
Tržby	2 800	1 200	1 000	5 000
Variabilní náklady	2 200	1 100	1 100	4 400
Fixní náklady	560	240	200	1 000
Zisk před zdaněním	40	- 140	- 300	- 400

Tabulka: z výrobního programu vyřazen výrobek „B“

Položka	„A“	„B“	„C“	CELKEM
	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>
Tržby	2 800		1 000	
Variabilní náklady	2 200		1 100	
Fixní náklady				1 000
Zisk před zdaněním				

MODELOVÁ SITUACE (Vyřazení sortimentní položky „C“)*Tabulka: základní údaje o tržbách a nákladech*

<i>Položka</i>	<i>„A“</i>	<i>„B“</i>	<i>„C“</i>	<i>CELKEM</i>
	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>
Tržby	2 800	1 200	1 000	5 000
Variabilní náklady	2 200	1 100	1 100	4 400
Fixní náklady	560	240	200	1 000
Zisk před zdaněním	40	- 140	- 300	- 400

Tabulka: z výrobního programu vyřazen výrobek „B“

<i>Položka</i>	<i>„A“</i>	<i>„B“</i>	<i>„C“</i>	<i>CELKEM</i>
	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>	<i>(tis. Kč)</i>
Tržby	2 800	1 200		
Variabilní náklady	2 200	1 100		
Fixní náklady				1 000
Zisk před zdaněním				